

MŁODZI AMBASADORZY PADEREWSKIEGO 2026

Co historia Ignacego Paderewskiego znaczy dla mojego pokolenia?

PAKIET EDUKACYJNY DLA SZKÓŁ

Poznaj Ignacego Jana Paderewskiego (1860-1941)

Ignacy Jan Paderewski należał do najbardziej niezwykłych postaci w historii Polski. Był światowej sławy pianistą i kompozytorem, ale jego życie wykraczało daleko poza muzykę. Wykorzystał swoją międzynarodową pozycję, popularność i kontakty, aby działać na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości. Po odrodzeniu państwa polskiego został premierem i ministrem spraw zagranicznych.

Życie Ignacego Paderewskiego było dla milionów Polaków za granicą źródłem otuchy i nadziei, wzorem prawości i patriotyzmu, bezinteresownej służby dla kraju. Ignacy Paderewski spędził wiele lat w Ameryce, gdzie cieszył się niezwykłą estymą. Wiele lat później jego popularność porównywano do sławy Elvisa Presleya i The Beatles. Ignacy Paderewski oczarował amerykańską publiczność swoją charyzmą i kunsztem, pozostawiając trwały ślad w życiu kulturalnym Nowego Jorku. Był nie tylko artystą, ale także filantropem, mecenasem amerykańskich kompozytorów, przyjacielem prezydentów USA, którzy cenili jego wizję i hojność. Nowy Jork był jedną z najważniejszych scen jego światowej kariery. Jego koncerty przyciągały tłumy, a Paderewski stał się symbolem najwyższego poziomu artystycznego i polskiej obecności w Ameryce. Ale jego ambicje sięgały dalej niż scena. Swoją sławę wykorzystał, by mówić o Polsce i walczyć o jej niepodległość.

Konkurs nie jest testem wiedzy historycznej. Uczeń najpierw poznaje Paderewskiego, a następnie przygotowuje własną interpretację tematu **“Co historia Ignacego Paderewskiego znaczy dla mojego pokolenia?”**

Od młodego muzyka do światowej gwiazdy

Ignacy Paderewski urodził się w 1860 roku w Kuryłówce na Podolu, w zaborze rosyjskim, w rodzinie administratora majątku ziemskiego. Zarówno Ignacy, jak i jego siostra Antonina wykazywali ogromny talent muzyczny. Ignacy grał na flecie, oboju, klarnecie, skrzypcach i wiolonczeli.

W 1878 roku Paderewski otrzymał dyplom Konserwatorium Muzycznego w Warszawie i został nauczycielem gry na fortepianie w swojej macierzystej uczelni. Oprócz pracy pedagogicznej Paderewski poświęcał czas komponowaniu oraz doskonaleniu swojej

techniki pianistycznej. Później dzięki pracy i determinacji stał się jednym z najbardziej znanych pianistów przełomu XIX i XX wieku. Koncertował w Europie i Stanach Zjednoczonych, a jego nazwisko było rozpoznawalne daleko poza światem muzyki klasycznej.

Paderewski i Woodrow Wilson

Paderewski zaprzyjaźnił się z doradcą prezydenta Wilsona, pułkownikiem Edwardem Mandellem, który orędownął u prezydenta Stanów Zjednoczonych na rzecz pomocy Polsce. Wkrótce Paderewski otrzymał zaproszenie do Białego Domu, gdzie dał koncert dla prezydenta Wilsona, dyplomatów oraz wyższych urzędników administracji amerykańskiej. Po wytwornej kolacji Paderewski mówił o konieczności wyzwolenia Polaków po stuletniej niewoli. Prezydent Wilson był pod ogromnym wrażeniem patriotyzmu Paderewskiego. Po wysłuchaniu Chopinowskiego „Poloneza As-dur” i „Etiudy Rewolucyjnej” powiedział: „Drogi panie Paderewski, mogę Panu powiedzieć, że Polska odrodzi się i będzie ponownie istniała.

8 stycznia 1918 roku prezydent Woodrow Wilson przedstawił Czternaście Punktów. Punkt trzynasty przewidywał utworzenie niepodległego państwa polskiego z dostępem do morza. Paderewski nie był jedynym rzecznikiem sprawy polskiej, ale należał do jej najbardziej rozpoznawalnych i wpływowych orędowników na Zachodzie, szczególnie w Stanach Zjednoczonych.

Od artysty do premiera

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Paderewski nie posiadał się ze szczęścia. Jego życiowe marzenie się spełniło: Polska znowu zajęła miejsce na mapie Europy. Artysta ze swoją intuicją przeczuwał, że trzeba postawić na Amerykę. I wygrał! Świątował odzyskanie niepodległości i postanowił powrócić z Ameryki do kraju. Opuścił Stany Zjednoczone na pokładzie statku „Megantic” z narażeniem życia płynął przez zaminowany i zagrożony łodziami podwodnymi Atlantyk do Europy. Zimowy rejs nie należał do przyjemnych, Paderewski chorował, po przybyciu do Anglii gości z Ameryki przywitał brak miejsca w hotelach, deszcz i ciemne ulice. Wkrótce Paderewscy skorzystali z pomocy brytyjskiej misji wojskowej a następnie wyruszyli do Gdańska. Kapitan statku odstąpił gościom swoją skromną kabinę. Na niewiele się to jednak zdało, upiorny chłód, jaki panował na okręcie, sprawił, że Paderewski nabawił się ciężkiego przeziębienia, z którym walczył przez kilka następnych tygodni. Pianista nie tracił jednak animuszu, pewnego wieczoru zszedł do mesy oficerskiej i zagrał dla oficerów. Grał na małym zdezelowanym pianinie, któremu nie tylko brakowało jednego pedału ale miał uszkodzone kilka klawiszy, do tego był zupełnie rozstrojony.

Paderewski przyплыł do Gdańska, skąd udał się do Poznania, wszędzie był owacyjnie witany. Jego przybycie do stolicy Wielkopolski stało się impulsem do wybuchu zakończonego sukcesem powstania Wielkopolskiego. Owacyjnie powita go również Warszawa. W styczniu 1919 roku Paderewski został Prezesem Rady Ministrów oraz

Ministrem Spraw Zagranicznych. Reprezentował Polskę także podczas konferencji pokojowej w Paryżu.

Paderewski i Stany Zjednoczone

Stany Zjednoczone odegrały szczególną rolę w jego życiu. Koncerty Paderewskiego cieszyły się ogromnym powodzeniem, a popularność dawała mu dostęp do wpływowych środowisk politycznych, biznesowych i medialnych. W czasie I wojny światowej wykorzystywał tę pozycję, aby przypominać o sprawie polskiej i zabiegać o poparcie dla odbudowy niepodległego państwa. Po wybuchu II wojny Paderewski po raz kolejny zaangażował się w działalność polityczną i patriotyczną, organizował pomoc dla ofiar wojny w Polsce, słał memoriały i listy do polityków, przemawiał za pośrednictwem radia do społeczności w USA

Sława, mobilność i witalność życiowa nie opuszcza Paderewskiego do ostatnich chwil życia. W roku 1940, mimo podupadającego zdrowia, przez Hiszpanię i Portugalię ponownie udał się do Stanów Zjednoczonych, chciał działać na rzecz Polski. 6 listopada przybył do Nowego Jorku, zatrzymał się w Hotelu Buckingham, wygłaszał przemówienia, przemawiał na wiecach i spotkaniach, publikował artykuły wzywające do pomocy Polsce w amerykańskiej prasie. Nadal był bardzo popularny. Ostatniego koncertu, nadawanego na żywo przez stację NBC wysłuchało blisko 50 mln słuchaczy.

Paderewski w Nowym Jorku

Po trudnej przeprawie przez Atlantyk Paderewski dotarł do Nowego Jorku 11 listopada 1891 roku, przybył na Ellis Island. W tych czasach Nowy Jork nie był jeszcze miastem z imponującą panoramą jasno oświetlonych drapaczy chmur, jaką znamy dzisiaj. Wszędzie było ciemno, a najwyższe budynki miały zaledwie cztery piętra.

Przygnębiającej atmosfery nie poprawił przedstawiciel firmy Steinway, organizatora pierwszej trasy koncertowej po Stanach Zjednoczonych, który powitał artystę bez cienia serdeczności. Tani hotel i nieprzyjemne powitanie nie napawały optymizmem, jednak okazało się, że to jeszcze nic w porównaniu z harmonogramem samej trasy koncertowej. Przedstawiciel Steinway Company wypełnił czas pianisty do granic możliwości. Codziennie próba, koncert, kolejna próba...

Już 17 listopada Paderewski debiutuje w Carnegie Hall, gdzie wystąpił wraz z Walterem Damroschem i New York Symphony Orchestra. Po koncercie prasa określa polskiego artystę mianem największego współczesnego pianisty, stawiając go na równi z Rubinsteinem. I tak zaczęła się wielka kariera Paderewskiego w Stanach Zjednoczonych i jego ulubionym mieście Nowym Jorku. Kolejne trasy koncertowe odbyły się w komfortowych warunkach. w dobrych warunkach. Podróżował specjalnym pociągami z wagonem - salonką, który przeznaczony był wyłącznie dla niego. W skład wagonu wchodziły: sypialnia, biblioteka, elegancka jadalnia i salon do wypoczynku z fortepianem do ćwiczeń. W wagonie obok jechał drugi zapasowy fortepian wraz ze stroicielem, kolejne wagony były dla towarzyszącej mu licznej świty.

Pociąg stał się sensacją, na stacjach kolejowych Paderewskiego witały tłumy i grały orkiestry.

Najważniejsze miejsca związane z Paderewskim w Nowym Jorku

Carnegie Hall - miejsce debiutu i licznych recitali

Washington Square Arch - Paderewski zagrał koncert charytatywny w Metropolitan Opera House, z którego uzyskano 4 500 dolarów na Washington Memorial Arch

Madison Square Garden gdzie w 1932 roku na jego występ przybyła rekordowa liczba widzów - 16 tys. Dochód z koncertu przeznaczony był na bezrobotnych amerykańskich muzyków. Artysta nawet zapłacił za własne bilety

Metropolitan Opera, tutaj odbyła się premiera jedynej napisanej przez Paderewskiego opery - opery Manru.

RITZ TOWER - wielokrotnie się tu zatrzymywał

Hotel Astor, w 1932 r. odbył się tam bankiet na cześć Paderewskiego z udziałem ponad 600 przedstawicieli świata politycznego, finansowego, przemysłu, sztuki i kultury.

Rockefeller Center - 1939 r. nagrywał swoje wystąpienia w nowojorskich studiach **NBC Gotham Hotel**, dzisiejszy The Peninsula New York

Buckingham Hotel, 101 West 57th Street, dzisiejszy The Quin New York - miejsce śmierci Ignacego Paderewskiego 29 czerwca 1941 roku w pokoju hotelowym. Oficjalna diagnoza - umarł na zapalenie płuc. Przed śmiercią Paderewski przekazał siostrze, Antoninie Paderewskiej Wilkońskiej, swoją wolę, by pochowano go w wolnej Polsce, a jego serce pozostawiono w Ameryce.

Katedra św. Patryka - Msza żałobna. Polskiego artystę i męża stanu żegnały tłumy mieszkańców Nowego Jorku. W kondukcje szła piechota i kawaleria Stanów Zjednoczonych, piechota morska i marynarze, szli weterani wojsk polskich i liczne organizacje polonijne.

Ignacy Jan Paderewski przybył do Nowego Jorku jako pianista. Pozostawił po sobie dziedzictwo, które nadal inspirowa kolejne pokolenia. Dziedzictwo muzyki, Dziedzictwo patriotyzmu, Dziedzictwo bezinteresownej służby dla kraju.

Dla kolejnych pokoleń Polonii amerykańskiej Paderewski pozostaje symbolem tego, co oznacza zachowanie własnego dziedzictwa przy jednoczesnym wnoszeniu wkładu w życie kraju, który nazywa się swoim domem.

Jego życie pokazało, że polska tożsamość może być źródłem siły, kreatywności i zaangażowania w sprawy szerszego świata. Udowodnił, że kultura może łączyć narody. Pokazał również, że można być głęboko związanym ze swoją ojczyzną, a jednocześnie stać się ważną częścią innego społeczeństwa. Właśnie dlatego jego historia wciąż ma znaczenie.

Paderewski w punktach

- Urodził się w 1860 roku w Kuryłówce na Podolu
- Został jednym z najbardziej znanych pianistów swojej epoki.
- Odnosił ogromny sukces w Stanach Zjednoczonych
- Kochał Nowy Jork.
- Był pianistą, kompozytorem, mężem stanu a przede wszystkim wielkim polskim patriotą, wykorzystywał swoją popularność do promowania sprawy polskiej.
- Działal na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości.
- Miał dostęp do wpływowych środowisk politycznych i społecznych w USA.
- Polska odzyskała niepodległość w 1918 roku.
- W 1919 roku został premierem i ministrem spraw zagranicznych Polski
- Zmarł w 1941 roku w pokoju Hotelu [Buckingham na Manhattanie](#)
- Do dziś jest przykładem połączenia talentu, międzynarodowego sukcesu i służby publicznej.

Krótki oś czasu

1860 – narodziny Ignacego Jana Paderewskiego w Kuryłówce na Podolu, w zaborze rosyjskim

1891 – pierwsza wielka trasa koncertowa po Stanach Zjednoczonych

1914–1918 – intensywna działalność na rzecz sprawy polskiej podczas I wojny światowej

1915 - Paderewski przybywa do USA i rozpoczyna intensywną kampanię na rzecz pomocy Polsce. Konsoliduje Polonię, werbuje przyjaciół do działań pomocowych, apeluje do serc amerykańców, prosi o wsparcie głodujących rodaków, prowadzi też agitację na rzecz pomocy wojskowej. W trakcie koncertów zwraca się do publiczności ze słowami: „Proszę was, mówcie o Polsce waszym życzliwym, dobrym przyjaciołom. Powiedzcie im, że hen daleko od waszego kwitnącego kraju, zasobnego, szczęśliwego kraju, żyje w ogromnej nędzy wielki naród, zgnębiony biedą, a jego cierpienia przekroczyły wszelkie granice ludzkiej wytrzymałości. Powiedzcie im, że ten właśnie naród, gdy oni byli w potrzebie, posłał im Kościuszkę i ofiarował Pułaskiego”

8 stycznia 1918 – ogłoszenie Czternastu Punktów Woodrowa Wilsona

1918 – odzyskanie przez Polskę niepodległości

1919 – Paderewski zostaje premierem i ministrem spraw zagranicznych

1921 koncertuje po stanach Zjednoczonych i na stałe przenosi się do Kalifornii, mieszka w Paso Robles, osobiście dogląda pielęgnacji winorośli i udziela wskazówek winiarni jak wino ma być robione. Wina z Rancho San Ignacio okazują się znakomite. Los Angeles Times pisze: wina Paderewskiego są bardziej pożądane niż jego muzyka. Jego Zinfandel zawojował Kalifornię. Winnica Paderewskiego przetrwała do dziś, obecnie nazywa się Epoch Estate.

1932 - Paryż obchodzi setną rocznicę przybycia Fryderyka Chopina do tego miasta. Jako ambasador muzyki Chopina Ignacy daje wspaniałą recital 25 czerwca w Teatrze Champs - Elysées w obecności prezydenta Rzeczypospolitej i królowej Elżbiety belgijskiej.

1939 - Paderewski daje pożegnalny koncert w Los Angeles dla ośmiotysięcznej publiczności, następnie w San Francisco. Potknięcia warsztatowe starego człowieka nie mają najmniejszego znaczenia, publiczność go uwielbia. Paderewski wystąpił w Kalifornii ponad osiemdziesiąt razy, dał tam też niezliczoną ilość prywatnych koncertów.

1941 – Ignacy Paderewski umiera 29 czerwca 1941 roku w pokoju hotelowym Hotelu Buckingham na Manhattanie.

Trudno ocenić życie i dzieło Ignacego Jana Paderewskiego w jednym zdaniu. Chyba najbliższy prawdy był francuski polityk i pisarz, Gabriel Hanotaux, który na początku XX wieku wyraził następującą opinię: Ten Polak będzie oceniony przez historię nie tylko jako jeden z największych reprezentantów swojego narodu, ale również swojego stulecia. Paderewski zrobił zawrotną międzynarodową karierę, jej znaczenie jest istotne nie tylko w obszarze sztuki. Paderewski połączył emocje, które wzbudzał Chopin, powagę i szerokie horyzonty myślowe, jakimi odznaczał się Szymanowski, reagowanie na aktualne wydarzenia, jak Krzysztof Penderecki, a wszystko to wzbogacił zmysłem dyplomatycznym, nie tak powszechnym wśród ludzi sztuki.

Pytania do dyskusji

- Co najbardziej zaskakuje Cię w historii Paderewskiego?
- Która część jego życia wydaje Ci się najciekawsza?
- Dlaczego jego popularność w Stanach Zjednoczonych była ważna dla sprawy polskiej?
- Jak polski pianista stał się człowiekiem, który mógł rozmawiać z prezydentami?
- Czy artysta powinien angażować się w sprawy publiczne?

- Czy współczesne znane osoby mogą mieć podobny wpływ?
- Który aspekt życia Paderewskiego chciałbyś poznać dokładniej?

Propozycja 45-minutowej lekcji

- 5 min – fotografia Paderewskiego i pytanie: kim mógł być ten człowiek?
- 10 min – Paderewski jako artysta i międzynarodowa gwiazda.
- 10 min – Paderewski, USA i sprawa polska.
- 5 min – premier i dyplomata.
- 10 min – dyskusja na podstawie 2–3 pytań z pakietu.
- 5 min – przedstawienie tematu konkursu: “Co historia Ignacego Paderewskiego znaczy dla mojego pokolenia?”.

Zadanie konkursowe

Poznaj historię Ignacego Jana Paderewskiego i przygotuj autorską pracę pokazującą Twoje własne spojrzenie na jego postać. Temat: **“Co historia Ignacego Paderewskiego znaczy dla mojego pokolenia?”**

Można odnieść się do muzyki, światowej kariery, działalności w USA, patriotyzmu, dyplomacji, polityki, wykorzystania sławy i talentu albo do innego aspektu jego życia, który sam uznasz za ważny.

Formy: esej do 750 słów; film do 90 sekund; grafika/plakat; prezentacja multimedialna do 8 slajdów. Praca może być po polsku lub po angielsku.